

— En psykopat, det står bommende fast

Professor Rud forhørte Schmitler i fem timer

Fra Aftenpostens utsendte medarbeider
ODD BERGFALD

Bergen, 26. november.

Efter å ha forhørt Carl Jakob Schmitler for lukkede dører i nærmere fem timer og etter selv å ha sittet i vidneboksen som sakkyndig psykiater i mer enn to timer, erklærte idag professor, dr. med. Finn Rud følgende: — Schmitlers opptreden i retten nu i snart 14 dager har for oss psykiatere forsterket de psykopatologiske trekk vi har funnet hos ham. Han avpasser sin forklaring til selvforsvar ettersom situasjonen er. Vi kan ikke legevidenskapelig påvise noen tegn på at han på handlingstiden hadde nedsatt bevissthet. Jeg mener også at det er utelukket at han på grunn av medisiner eller alkohol hadde nedsatt bevissthet. Det strider imot all medisinsk erfaring.

På lagmann H. F. Marthinussens spørsmål om professor, dr. med. Erik Waalers tilbaketrekning av beviset for voldtekt fikk noen betydning for professor Ruds erklæring, svarte professoren: — Vår erklæring av 1963 står bommende fast!

I rettsmotet imorgen skal forsvaren, høyesterettsadvokat Alf Nordhus, stille psykiateren en lang rekke spørsmål. Advokaten har med spørsmålere som til nu er stillet, antydning at han mener at Schmitler på gjerningstiden var sinnssyk og led av schizofreni.

Professor Rud og avdelingslege Søren Rimestad er begge meget bestemte i sine erklæringer om at Schmitler ikke på noe tidspunkt har vært sinnssyk eller var bevisstløs eller har hatt nedsatt be-

Statsråd Bondevik om filmsituasjonen

Med spenning og interesse imoteser man innen filmkretser statsråd Kjell Bondeviks åpningsforedrag ved Norsk Filmforbunds bredt anlagte filmkonferanse imorgen og søndag. Statsråd Bondevik har etter regjeringsskiftet ennå ikke gitt et samlet uttrykk for sitt syn på kunst og kulturarbeidet i Norge, og filmens folk er selvfølgelig særlig interessert i hvilken stilling han tar til deres medium.

Det har meldt seg 150 deltagere til konferansen som åpner i Indeks-huset lørdag kl. 13. Foruten filmfolk kommer også en rekke representanter fra andre grener av kulturlivet og fra stat og kommune. Konferansen fortsetter lørdag etter statsråd Bondeviks foredrag med et foredrag av Sigurd Evensmo om filmens plass i samfunnslivet. Til posten «Hva vil vi med filmen?» vil det bli korte innledninger av den svenske regissoren Jörn Donner, hvis siste film «Hår börjar eventyret» får samtidig premiere i hele Skandinavia like før jul, av den danske instruktør Knud Lelf Thomsen, Arne Skouen, forfatteren Sigbjørn Holmebakk og komponisten Arne Nordheim.

Søndag vil den kommunale kino-drift, kortfilm og utdanning og spillefilm bli tatt opp til diskusjon. Direktør Gunnar Germeten i Kommunale kinematografers landsforbund, teatersjef Arild Brinchmann, regissorene Arnliot Berg og Carsten E. Munch, samt Norsk Film A/S nye kunstneriske leder Erik Borge vil innlede til de forskjellige diskusjoner.

vissthet. De er begge videre enige om at tiltalte er en farlig psykopat.

Professor Rud gjennomgikk for åpne dører hele Schmitlers slekt og selvfølgelig hele tiltaltes person. Om tiltalte sa han at han var «moralisk farveblind» når det gjaldt seksuell moral. Han kommer fra et disharmonisk hjem, og han var doven både på folkeskolen og realskolen. Tiltalte var adskil- lig bortskjemt og hadde fått støtte av sin far. Han var svært hissig og led av midtreverdighetskompleks dels på grunn av at han er liten av vekst og dels på grunn av manglende utdannelse. Han ble på grunn av farens initiativ fritatt for militærtjeneste og følte dette som en krenkelse av sin maskuline ære.

Schmitler mangler alt

Om de to uhyggelige saker som han dels er dømt for og dels er satt under ny tiltale for, sa professoren at de ikke gikk inn på Schmitler. Da han kom i søkelyset på grunn av drapet på den unge piken, lot han som om han var ivrig etter å få det oppklart, og han kritiserte politiet som ikke klarte å løse saken. Han søkte senere religionens trøst.

Overfor de sakkyndige psykiatere hadde Schmitler vært velvillig, belevet og av og til spøkefull. Han hevder selv at «han kjempet en kamp og vant da ugjerningen var gjort». Han forsøkte hele tiden å overbevise seg selv om at det var «hans annet jeg» som hadde gjort forbrytelsene, og derfor var den «annen» etter Schmitlers mening den egentlige skyldige. Gjennom disse to saker mener tiltalte selv at han er modret, og han trenger å komme under behandling, slik at han kan bli frisk. For tiden sender han brev til sin far fordi «Gud kaller ham og han vil være farens sjelesorger». På spørsmål uttaler han at han ikke kan føle anger da han ikke mener seg ansvarlig for det han har gjort. Han vil heller dø enn å godta en dom på livsvarig fengsel.

I sin bedømmelse av ham kommer professor Rud til at tiltalte har hatt driftsløst som motiv for handlingene. Han husker alt og det er ingen «huller» i hans hukommelse. Han tilstod imidlertid ikke for beviset forelå. Dette at han oppgir en «annen», er en sjel-elig forsvarsmekanisme, men han rober ingen teyr på «spalting av schizofreni art», sa professoren.

— Lagmannen: — Kan alkoholen og medikamentene ha hatt noen betydning for hans mentale tilstand på gjerningstiden og i tiden forut for disse handlinger?

— Å tillegge medikamentene avgjørende betydning virker nokså sakt. Man står i denne sak overfor et nokså bestemt patologisk adferdsmonster. Han er egosentrisk og det er vanskelig å avgjøre i hvor stor grad han selv er offer for sitt selvbedrag. Den omhet og varme som han hevder å ha søkt hos andre, har han selv ikke maktet å gi. Hans svikt ligger i hans mangel på karakter og personlighet, sa professor Rud.

Under hele professorens redegjørelse satt Schmitler meget anspent og fulgte med. Av og til boyde han seg ned og gjorde sine notater for så å rekke disse til sin forsvarer.

«Spelet om Heilag Olav» i Sarpsborg neste år

Fra Aftenpostens korrespondent.

Trondheim, 26. november.

Stiklestad-nevnden har fått en invitasjon fra Sarpsborg om å oppføre «Spelet om Heilag Olav» den 31. juli. Saken er blitt behandlet i nevnden, og man stilte seg positivt til tanken. Det økonomiske er det grunn til å tro er i orden, og transportmessig skulle det heller ikke være noen problemer. Som kjent, er det hele 300 aktører med i dette «spelet», men et «hærtog» i våre dager skulle nå Sarpsborg innen kort tid.